

Aparkalekuak

ULA IRURETAGOIENA

Japonian auto (pribatu) bat izateko aparkaleku (pribatu) bat izatea derriogorrezkoa da. Neurria polemikoa iruditu dakiguke, hemengo araudiak (hemengo balore sistemak) autoaren gordailua publikoa den espazioak hartzea onartzen duelako. Hau da: arazoa publikotasunaren erantzunkizuntzat jotzen da autoaren presentzia geldia kalearen parte dela onartuz. Lurralde espazio handia behar du autoak, geldirik eta mugimenduan, eta zerbitzu publikotzat jotzen dugu. Horrela izatea asumitu dugu eta ohitu gara, eskubide bat izatera iritsi arte. Japoniar neurriak jauzi sozial bat ekar lezakeela iruditu dakiguke (dirua duenak baino ez du izango autoa), baina aldi berean bestelako egoera batzuk posible egingo ditu: auto konpartitua garraio eredu bezala txertatzea eta garraio sistema elaboratuago baten beharra gizarteratzea.

Ohiturak ohitura, aparkalekuak gure ohe azpian gordetzen dugu, etxeko sotoan. Hau da, etxeak sotoa izan behar du, ohiturari jarraiki. Balear irletako etxebizitza publikoko administrazioak aparkalekuen soto eraikuntzaren kostua kalkulatu du: eraikuntza kostu guztiaren %40a hartzen du. Administrazio honen apustua izan da sotoko aparkalekuen dirua etxearen kalitatea hobetzera bideratzea. Nolabait ulertzen da etxebizitzaren kalitatea oinarrizko eskubide bat dela eta auto pribatu bat izatea, ordea, ez.

Badago telesail saritu bat, *The Architect* izenekoa, etorkizuneko hirien gaineko eztabaida sotoko aparkalekuetan oinarritzen duena bere trama. Telesailak eraiki ditugun aparkaleku espazio erraldoiak erabilerarik gabe irudikatzen ditu, etxebizitza erabilera egokituz. Fikziotik gertu eta autoen espazio handiaren gatazkaren jakitun, badira arkitekto batzuk etxebizitzaren aparkalekuak diseinatzen dituztenak egunen batean bizigarriak egiteko, aparkalekuen solairua erdisotora eramanez, errealitatezko etxeek fikzioaren delirioa hobe dezaten. ●

Lehentasunak, enkantean

GORKA PEÑAGARIKANO GOIKOETXEA

Kontinente zaharrak gerra komertziala plantatu dio Txinari, auto elektrikoek merkatu europarra porrot historiko eta irragarri izatetik gertu dagoelako. Txinatarren errua omen, kotxe elektriko europarrak bi aldiz garestiago izatea haienekin alderatuta. Min egiten dietena da hemengo jendea, *KM.0*-ko kotxeak erosi beharrean –ez direla erabat bertakoak ere, e, pieza ugari Txinan egiten baitira–, Txinakoak ari dela eskatzen. Kalitate aldetik, inork ez du zalantzarik egiten alde handirik dagoenik, baina bertakoa erosteko... *Bertakoa*, hain dago modan, Europak ere horixe esaten digula, bertakoaren alde egiteko.

Txinak tranpa egiten omen du. Gehiegizko laguntzak ematen ei dizkie haien enpresei, munduan beste inork baino merkeago saldu ahal ditzaten haien kotxe elektriko berritzaileak. Eta hori da tranpa. “Publikoaren eta pribatuaren arteko kolaborazioa”, horrek bero-bero eta tentel ipintzen ditu, bada, hemengo agintariak. Baina atzerrian hori egitea tranpa da.

Ez naiz sartuko esatera gehiegizkoa den ala ez, baina ez dago hemerrotekan atzera asko egin beharrik ohartzeko Alemaniak orain dela hilabete gutxira arte horixe bera egiten zuela. Eta hori ez zen tranpa. Hori zen estrategia. Alemaniako zenbait enpresek EBko estatukideek baino %40 merkeago saldu ahal zituen bere kotxe elektrikoak eta kito. Orain, ordea, Txinarena iruzurra da. Ez da izango, bada, Alemaniako auto-salmentak ia %70 jausi direla laguntzak kendu zirenetik...

Txinarena tranpa delako, muga-zergak ipini dizkie Europako Batzordeak auto elektriko txinatarrei. Zenbait kasutan %45erainokoak. Eta asko da hori, izugarri. Ondorio ekonomiko larria izango du herritarren poltsikoetan, prezio guztiek gora egingo dutelako, zer eta Europako ekonomia suspertzearen izenean. Alegia, prezio lehiakorra zuen auto elektriko erosi beharrean, bikoitza balio duena erosteko; elektriko erosi beharrean, jendeak dieselaren alde egiteko. Beste hitz batzuetan esan nahi baita klima larrialdiaren “erronkari” geroago eutsiko diola Europak, ekonomia berrartzen duenean.

Lehenbiziko gauza inportanteak. Pausa eman trantsizio energetikoari, eta argi berdea ekonomia berrezartzeari. *Make Europe Great Again*.

Eta *Make Bilbao Great Again*. Iragarri berri digute Bilbo eta New York arteko hegazkin linea zuzena... eta ez, espresuki, Kirmen Uriberen nobela serioegi leitu duelako nonork uda honetan. Hotelak gustura, taxiak falta zaizkigu orain, hori diosku gaueroko teleberriak. Kotxeak, kotxeak eta kotxeak, New Yorkera beharrean, argi dago nora doan linea zuzena. ●

